

รายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์ของ
พระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. ๒๕๐๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติกักพืช (ฉบับที่ ๒)
พ.ศ. ๒๕๔๒ และแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติกักพืช (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๑

ส่วนที่ ๑
ข้อมูลเบื้องต้น

๑. หน่วยงานผู้รับผิดชอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ กรมวิชาการเกษตร
๒. หน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมาย สำนักควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร กรมวิชาการเกษตร
๓. ผู้รักษาการตามกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๔. เหตุแห่งการประเมินผลสัมฤทธิ์ (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)
 - ครอบคลุมระยะเวลาที่กำหนด
 - ได้รับหนังสือร้องเรียนหรือข้อเสนอนะจากผู้เกี่ยวข้องในเรื่อง (ระบุเรื่องที่ได้รับ การร้องเรียนหรือมีข้อเสนอนะ)
 - ได้รับข้อเสนอนะจากคณะกรรมการพัฒนากฎหมายในเรื่อง (ระบุเรื่องที่ได้รับ การเสนอนะให้ประเมิน)
 - อื่น ๆ คือ การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่าง กฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งพระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. ๒๕๐๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติกักพืช (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒ และแก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติกักพืช (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยต้องกระทำครั้งแรกภายใน ๕ ปี นับแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๓ ตามนัยข้อ ๑ ของกฎกระทรวงกำหนดรอบระยะเวลาการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒
๕. วันที่มีเหตุแห่งการประเมินผลสัมฤทธิ์ ตั้งแต่กฎหมายมีผลบังคับใช้ เมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๐๗ ถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๔
๖. รายชื่อกฎที่เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผลสัมฤทธิ์ในรายงานฉบับนี้
 - ๖.๑ กฎกระทรวง
 - กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๐๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. ๒๕๐๗
 - กฎกระทรวง ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๐๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. ๒๕๐๗
 - กฎกระทรวง กำหนดแบบบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยกักพืช พ.ศ. ๒๕๔๖
 - ๖.๒ ระเบียบ
 - ระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจ่ายค่าป่วยการ และค่าพาหนะเดินทางตามพระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. ๒๕๐๗ พ.ศ. ๒๕๔๗
 - ระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจ่ายค่าป่วยการ และค่าพาหนะเดินทาง ตามพระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. ๒๕๐๗ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔
 - ระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจ่ายค่าป่วยการ และค่าพาหนะเดินทางตามพระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. ๒๕๐๗ พ.ศ. ๒๕๔๗
 - ระเบียบกรมวิชาการเกษตร ว่าด้วยการกำหนดขั้นตอนระยะเวลาในการปฏิบัติงานตาม พระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. ๒๕๐๗ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒

- ประกาศกรมวิชาการเกษตร เรื่อง กำหนดแนวทางปฏิบัติในการขออนุญาตนำเข้าหรือนำผ่านซึ่งสิ่งต้องห้าม ตามพระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. ๒๕๐๗ ที่แก้ไขแล้ว (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๔
- ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการกักพืช
- ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดสถานกักพืช ตามพระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. ๒๕๐๗ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๔
- ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ฉบับที่ ๑๖) พ.ศ. ๒๕๒๕ เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามพระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. ๒๕๐๗
- ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ฉบับที่ ๑๕ (พ.ศ. ๒๕๒๓) เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ปฏิบัติ ตามพระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. ๒๕๐๗

๗. รายชื่อกฎที่ดำเนินการประเมินผลสัมฤทธิ์เป็นการเฉพาะ (ประเมินผลสัมฤทธิ์เป็นรายฉบับ ตามแบบรายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎ)

- ไม่มีการประเมินผลสัมฤทธิ์กฎเป็นการเฉพาะ

ส่วนที่ ๒

การวิเคราะห์ความจำเป็นและผลกระทบของกฎหมาย

๘. กฎหมายนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ปัญหาใด

- ด้วยสถานการณ์การค้าระหว่างประเทศที่ขยายตัวเพิ่มมากขึ้นและสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งการขยายตัวของ การขนส่งระหว่างประเทศ ทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายบุคคลและสินค้าอย่างรวดเร็ว ส่งผลกระทบต่อการเคลื่อนย้ายของศัตรูพืชซึ่งอาจก่อให้เกิดความเสียหายทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรง หากศัตรูพืชนั้นหลุดรอดมาตั้งรกรากในประเทศได้ รวมถึงส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางชีวภาพของประเทศ ในภาพรวม ซึ่งนานาประเทศต่างปกป้องความมั่นคงทางชีวภาพของตน และป้องกันไม่ให้ศัตรูพืชในประเทศ แพร่ระบาดออกไปยังต่างประเทศในลักษณะของความร่วมมือระหว่างประเทศ ด้วยการนำมาตรฐานสุขอนามัย และสุขอนามัยพืชระหว่างประเทศมาบังคับใช้ ตลอดจนประเทศไทยเข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญาการอารักขาพืช ระหว่างประเทศ (International Plant Protection Convention) มีความจำเป็นจะต้องปฏิบัติให้สอดคล้อง กับอนุสัญญาดังกล่าว

๙. มาตรการสำคัญที่ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกฎหมายนี้ คือ

- เพื่อปกป้องความมั่นคงทางชีวภาพและป้องกันไม่ให้ศัตรูพืชในประเทศแพร่ระบาดออกไปยัง ต่างประเทศ หรือป้องกันไม่ให้ศัตรูพืชจากต่างประเทศแพร่ระบาดเข้ามาในประเทศ และเป็นการดำเนินการ ตามกฎหมาย เพื่อให้สอดคล้องกับอนุสัญญาการอารักขาพืชระหว่างประเทศและมาตรการสุขอนามัย และสุขอนามัยพืชที่เกี่ยวข้อง

๑๐. กฎหมายนี้มีบทบัญญัติกำหนดให้ประชาชนต้องกระทำการหรืองดเว้นกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือไม่ อย่างไร

- พระราชบัญญัติฉบับนี้ มีการออกประกาศ กำหนด รายชื่อพืช ศัตรูพืช ให้เป็นสิ่งที่ต้องมีการควบคุม หรือกรณีที่มีศัตรูพืชชนิดที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายร้ายแรงมาก ซึ่งหากไม่รีบทำลาย อาจจะระบาดลุกลาม ทำความเสียหายได้มาก พนักงานเจ้าหน้าที่จึงต้องมีอำนาจสั่งให้เจ้าของจัดการทำลายพืช ศัตรูพืช หรือพาหะนั้น ซึ่งการกำหนดมาตรการอย่างใดอย่างหนึ่ง ต้องใช้มาตรการบังคับทางกฎหมาย ดังนั้น มาตรการดังกล่าวอาจ จำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล

๑๑. กฎหมายนี้ยังมีความจำเป็นและสอดคล้องกับสภาพการณ์ พัฒนาการของเทคโนโลยี และวิถีชีวิตของประชาชนหรือไม่ เพียงใด

ตามเจตนารมณ์ของกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์เพื่อปกป้องความมั่นคงทางชีวภาพและป้องกันไม่ให้ศัตรูพืชจากต่างประเทศเข้ามาตั้งรกรากและแพร่ระบาดได้ รวมทั้งป้องกันไม่ให้ศัตรูพืชจากในประเทศแพร่ระบาดไปยังต่างประเทศ เป็นไปตามอนุสัญญาการอารักขาพืชระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นภาคีสมาชิก ดังนั้น จึงยังมีความจำเป็นและสอดคล้องกับสภาพการณ์การค้าระหว่างประเทศ อย่างไรก็ตาม รายละเอียดในการดำเนินการควบคุม ป้องกัน และกำจัดศัตรูพืชดังกล่าว มีการเปลี่ยนแปลงไปตามเทคโนโลยีและข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ที่ค้นพบ และการกำหนดมาตรการและมาตรฐานทางสุขอนามัยพืชภายใต้อนุสัญญาฯ มีการเปลี่ยนแปลงไปตามเงื่อนไขและข้อค้นพบดังกล่าว เช่น การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการตรวจวินิจฉัย การตรวจสอบรับรองด้วยระบบทางไกล การออกใบรับรองในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น ดังนั้น ปัจจุบันกรมวิชาการเกษตร ได้ดำเนินการแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อรองรับการวางแผนการดำเนินการให้สอดคล้องกับร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ โดยประกอบด้วยผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และได้จัดทำโครงการวิจัยและพัฒนากฎหมายลำดับรอง ให้เป็นไปตามแนวทางของพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ เพื่อรองรับการพัฒนากฎหมายลำดับรองให้สอดคล้องกับการแก้ไขและปรับปรุงกฎหมาย และได้พัฒนาระบบการเชื่อมโยงอิเล็กทรอนิกส์ของใบรับรอง ใบอนุญาตนำเข้า ส่งออก นำผ่านพืชผลผลิตพืช ผ่านระบบ NSW เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงานเชื่อมโยงระบบข้อมูลใบอนุญาตภายใต้กฎหมายฉบับดังกล่าวเข้าสู่ระบบการควบคุมการนำเข้าส่งออกของประเทศ รวมทั้งมีเป้าหมายที่จะพัฒนาเชื่อมโยงกับประเทศคู่ค้าในลักษณะ end to end ในอนาคต

๑๒. ประโยชน์ที่ประชาชนได้รับจากการมีกฎหมายนี้ คือ

๑๒.๑ ในระดับประเทศ ไทยจะได้รับการยอมรับจากนานาชาติมากขึ้น ในประเด็นการดำเนินการตามมาตรฐานสุขอนามัยและสุขอนามัยพืชระหว่างประเทศ ส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยไม่เป็นอุปสรรคทางการค้าระหว่างกัน และยังคงรักษาความมั่นคงทางชีวภาพของประเทศไว้ได้ ส่งผลให้ภาคการเกษตรของไทย ไม่พบประเด็นปัญหาการรุกรานของศัตรูพืชต่างถิ่นในระดับที่ควบคุมไม่ได้ และยังคงสามารถส่งออกสินค้าเกษตรไปยังต่างประเทศได้อย่างต่อเนื่องภายใต้เงื่อนไขทางด้านสุขอนามัยพืชที่ประเทศผู้นำเข้ากำหนดได้เป็นอย่างดี

๑๒.๒ ในภาพรวมของสังคม ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน ด้วยการพัฒนาการเกษตรสร้างมูลค่า และรักษาฐานความหลากหลายทางชีวภาพ ปกป้องไม่ให้เกิดการแพร่กระจายและการเข้ามาของศัตรูพืชทั้งภายในและภายนอกประเทศ สามารถควบคุม ตรวจสอบ กำกับ ดูแล การนำเข้าและส่งออกสินค้าเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นไปตามความต้องการของประเทศคู่ค้า สอดคล้องกับการพัฒนาไปสู่สังคมดิจิทัล

๑๒.๓ ประชาชนทั่วไป มีทางเลือกและโอกาสในการเข้าถึงสินค้าเกษตรจากต่างประเทศมากขึ้นมีความหลากหลายในการอุปโภคบริโภคสินค้าเกษตร ลดผลกระทบต่อเกษตรกรอันเกิดจากการเข้ามาของศัตรูพืชจากต่างประเทศ และส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรคุณภาพได้มาตรฐานสุขอนามัยและสุขอนามัยพืชระหว่างประเทศ สร้างโอกาสในทางการค้า และภาคเอกชนสามารถดำเนินธุรกิจได้สะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพจากการปรับกฎหมายให้สอดคล้องกับการดำเนินงานของภาครัฐในรูปแบบดิจิทัล

๑๓. กฎหมายนี้ก่อให้เกิดผลดังต่อไปนี้หรือไม่ อย่างไร (ให้พิจารณาตอบเฉพาะประเด็นสำคัญที่ตรงกับวัตถุประสงค์ของกฎหมาย โดยไม่ต้องตอบทุกประเด็นก็ได้)

- เป็นอุปสรรคต่อการแข่งขันหรือการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

กฎหมายฉบับนี้ กำหนดให้มีสิ่งต้องห้าม สิ่งกีดกั้น และสิ่งไม่ต้องห้าม โดยกำหนดเงื่อนไขในการปฏิบัติต่อการนำเข้าแตกต่างกัน ดังนั้น สำหรับพืชที่เป็นสิ่งต้องห้าม หากผู้นำเข้าต้องการนำเข้ามาเพื่อทำการค้าภายในประเทศ โดยที่ยังไม่มีการประกาศกำหนดเงื่อนไขการนำเข้าไว้ ทำให้ไม่สามารถนำเข้ามาได้ อาจเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินธุรกิจของภาคเอกชน และอาจส่งผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันได้ ทั้งนี้ ในมุมมองกลับกัน การมีอยู่ของกฎหมายดังกล่าวทำให้กระบวนการตรวจสอบรับรองมาตรฐานด้านสุขอนามัย และสุขอนามัยพืชของประเทศไทยเป็นที่ยอมรับของประเทศคู่ค้า จึงสามารถดำเนินการค้าระหว่างประเทศได้อย่างต่อเนื่องเช่นที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

- เป็นการพัฒนากฎหมายให้สอดคล้องกับหลักสากลและพันธกรณีระหว่างประเทศ

กฎหมายดังกล่าวเป็นกฎหมายที่ปรับปรุงให้สอดคล้องกับพันธกรณีระหว่างประเทศ คือ อนุสัญญาการอารักขาพืชระหว่างประเทศ (International Plant Protection Convention) ซึ่งประเทศไทยได้ให้สัตยาบันและเข้าร่วมเป็นภาคีสมาชิก และสอดคล้องกับความตกลงว่าด้วยมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (SPS Agreement) ภายใต้องค์การการค้าโลก (WTO) อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงมาตรฐานสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช มีการเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์และข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ที่ค้นพบ ส่งผลให้มาตรฐานสุขอนามัยและสุขอนามัยพืชระหว่างประเทศมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ในขณะที่การปรับปรุงกฎหมายภายในประเทศในระดับพระราชบัญญัติเป็นไปอย่างล่าช้า ทำให้มีข้อบกพร่องหลายข้อในกฎหมายดังกล่าว ไม่สอดคล้องกับมาตรฐานระหว่างประเทศ จึงส่งผลกระทบต่อปฏิบัติและการบังคับใช้ เช่น ประเด็นศัพท์บัญญัติที่เปลี่ยนแปลงไป ประเด็นการรับรองในลักษณะอิเล็กทรอนิกส์ ประเด็นมาตรฐานการตรวจวินิจฉัย เป็นต้น

- มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมหรือสุขภาวะ หรือผลกระทบอื่นที่สำคัญ

๑. ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ เชิงบวก เนื่องจากการควบคุม กำกับดูแล การควบคุมโรค ป้องกันการเข้ามา และการเกิดการแพร่ระบาดของศัตรูพืชที่มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน เป็นการสร้างความเชื่อมั่นในด้านการค้าระหว่างประเทศ

๒. ผลกระทบต่อสังคม สามารถยกระดับการแข่งขันทางการค้าของประเทศได้ เนื่องจากทำให้ผลผลิตที่ได้จากการกสิกรรมของเกษตรกรไทยมีคุณภาพได้มาตรฐานตามความต้องการของตลาดโลก และอำนวยความสะดวกทางการค้าทั้งด้านการนำเข้าและส่งออก

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาวะ เพื่อป้องกันศัตรูพืช มิให้แพร่ระบาดเข้ามาในประเทศ มีมาตรการการควบคุมผู้นำเข้า-ส่งออก ได้ตามมาตรฐานสากลสำหรับมาตรการสุขอนามัยพืช ทำให้ลดการแพร่ระบาดของศัตรูพืชไปยังต่างประเทศรวมถึงการแพร่ระบาดของศัตรูพืชเข้ามาในประเทศ

๑๔. มีสถิติการดำเนินคดีและการลงโทษตามกฎหมาย หรือสถิติการปฏิบัติตามและการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร

- สถิติการดำเนินคดีหรือการลงโทษตามกฎหมาย

- มีการดำเนินคดี ทั้งหมด ๔๕ คดี

- สถิติการปฏิบัติตามและการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย

๑. การออกใบรับรองสุขอนามัยพืช (Phytosanitary Certificate : PC) สำหรับส่งออกสินค้าเกษตร

ปี (ม.ค. - ธ.ค.)	จำนวนใบรับรองสุขอนามัยพืช (ฉบับ)
๒๕๔๙	๒๓๒,๕๒๐
๒๕๕๐	๒๔๒,๑๖๗
๒๕๕๑	๒๔๖,๖๕๑
๒๕๕๒	๒๖๙,๔๔๗
๒๕๕๓	๒๗๔,๕๘๘
๒๕๕๔	๒๙๐,๕๘๕
๒๕๕๕	๓๐๐,๖๖๕
๒๕๕๖	๓๐๕,๓๐๘
๒๕๕๗	๓๒๕,๓๕๕
๒๕๕๘	๓๒๘,๙๖๙
๒๕๕๙	๓๔๗,๓๖๘
๒๕๖๐	๓๙๕,๑๒๔
๒๕๖๑	๔๐๑,๓๕๘
๒๕๖๒	๔๒๗,๔๐๐
๒๕๖๓	๓๖๔,๙๒๐
๒๕๖๔ (ม.ค.-ก.ย.)	๒๙๖,๗๔๔
รวม	๕,๐๔๙,๑๖๙

หมายเหตุ ข้อมูลในระบบเท่าที่ตรวจสอบได้

๒. การออกหนังสืออนุญาตให้นำสิ่งต้องห้ามเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อการค้า และใบแจ้งการนำเข้าสินค้าเกษตร

ประเภท	จำนวน (ฉบับ)								รวม
	ปี ๒๕๕๗	ปี ๒๕๕๘	ปี ๒๕๕๙	ปี ๒๕๖๐	ปี ๒๕๖๑	ปี ๒๕๖๒	ปี ๒๕๖๓	ปี ๒๕๖๔ (๑ ม.ค.-๓๑ ส.ค.)	
ใบอนุญาตนำเข้าสิ่งต้องห้ามฯ	๓,๘๘๙	๔,๖๓๗	๔,๘๔๑	๕,๐๑๕	๕,๖๓๐	๕,๖๔๘	๕,๖๘๕	๓,๔๘๔	๓๕,๓๔๕
ใบแจ้งการนำเข้าสินค้าเกษตร	๙๘,๗๑๑	๙๗,๒๖๘	๒๖๕,๔๘๓	๓๓๔,๗๓๕	๓๗๑,๒๗๕	๔๑๗,๔๔๘	๔๕๘,๗๑๖	๒๕๙,๑๓๖	๒,๐๔๓,๖๓๖

หมายเหตุ ข้อมูลในระบบที่สามารถตรวจสอบได้

๓. การประกาศกำหนดเขตควบคุมศัตรูพืช ตามพระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. ๒๕๐๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ที่	ชื่อประกาศ	ปี พ.ศ.
๑	ประกาศกรมวิชาการเกษตร เรื่อง กำหนดเขตควบคุมศัตรูพืช	๒๕๕๒
๒	ประกาศกรมวิชาการเกษตร เรื่อง กำหนดเขตควบคุมศัตรูพืช พ.ศ. ๒๕๖๐	๒๕๖๐
๓	ประกาศกรมวิชาการเกษตร เรื่อง กำหนดเขตควบคุมศัตรูพืช พ.ศ. ๒๕๖๑	๒๕๖๑
๔	ประกาศกรมวิชาการเกษตร เรื่อง กำหนดเขตควบคุมศัตรูพืช (เพิ่มเติม) พ.ศ. ๒๕๖๑	๒๕๖๑
๕	ประกาศกรมวิชาการเกษตร เรื่อง กำหนดเขตควบคุมศัตรูพืช พ.ศ. ๒๕๖๒	๒๕๖๒
๖	ประกาศกรมวิชาการเกษตร เรื่อง กำหนดเขตควบคุมศัตรูพืช พ.ศ. ๒๕๖๓	๒๕๖๓

หมายเหตุ ข้อมูลเท่าที่สามารถตรวจสอบได้

๔. ข้อมูลการแจ้งเตือนการปฏิบัติที่ไม่เป็นไปตามข้อกำหนดตามกฎหมายกักกันพืชของประเทศไทย
ให้กับประเทศผู้ส่งออกพืช และผลิตผลพืช เพื่อทราบ (Notification of non-compliance)

ปี (ม.ค. - ธ.ค.)	จำนวนการแจ้งเตือน (ฉบับ)
๒๕๕๖	๔๖
๒๕๕๗	๑๗
๒๕๕๘	๒๑
๒๕๕๙	๘๔
๒๕๖๐	๕๒
๒๕๖๑	๑๘๓
๒๕๖๒	๒๐๗
๒๕๖๓	๓๐๑
๒๕๖๔ (ม.ค.- ๘ ก.ย.)	๓๙๒
รวม	๑,๓๐๓

หมายเหตุ ข้อมูลเท่าที่สามารถตรวจสอบได้

๑๕. มีปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายนี้หรือไม่ อย่างไร

- บทบัญญัติของกฎหมายฉบับที่บังคับใช้ในปัจจุบัน บางมาตรายังไม่สอดคล้องกับมาตรฐานสุขอนามัย และสุขอนามัยพืชระหว่างประเทศ ภายใต้อนุสัญญาการอารักขาพืชระหว่างประเทศที่มีผลบังคับใช้ในปัจจุบัน

เช่น การรับรองแบบอิเล็กทรอนิกส์ ศัพท์บัญญัติ ส่งผลต่อการบังคับใช้กฎหมายในทางปฏิบัติของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

- การกำหนดกฎหมายลำดับรอง ไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของรูปแบบการค้าระหว่างประเทศที่มีการนำเข้า-ส่งออกเพิ่มมากขึ้น รวมถึงชนิดและรูปแบบของสินค้าที่ขยายออกไปอย่างกว้างขวาง ส่งผลให้เกิดการตีความสินค้าที่อยู่ในข่ายของกฎหมายดังกล่าว

- กรณีมีศัตรูพืชร้ายแรงระบาดในประเทศ กรมวิชาการเกษตรมีการประกาศกำหนดเขตควบคุมศัตรูพืช เฉพาะจุดขึ้น โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาเพื่อใช้บังคับ เพื่อควบคุมการแพร่ระบาดของศัตรูพืชมิให้กระจายในวงกว้างจะไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากเกษตรกรหรือเจ้าของผู้ครอบครองพืช หรือพาหะ ซึ่งเป็นที่อาศัยของศัตรูพืชร้ายแรงนั้น ทำให้ไม่สามารถดำเนินการได้ทันทั้งที่

- กรณีดำเนินการทำลายพืช หรือพาหะ ที่เป็นที่อาศัยของศัตรูพืช อันเกิดจากการนำเข้าที่ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติกักพืชฯ ไม่มีงบประมาณในการดำเนินการทำลาย เนื่องจากพระราชบัญญัติมิได้กำหนดไว้

ส่วนที่ ๓

การตรวจสอบเนื้อหาของกฎหมาย

๑๖. กฎหมายนี้มีความสัมพันธ์หรือใกล้เคียงกับกฎหมายอื่นหรือไม่ อย่างไร

- หลักการของพระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. ๒๕๐๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มีความใกล้เคียงกับหลักการของพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๔๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ในประเด็นการควบคุมการระบาดของโรค รูปแบบของการควบคุม อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ ระบบการอนุญาต ซึ่งเป็นไปตามมาตรฐานสุขภาพสัตว์ระหว่างประเทศขององค์การโรคระบาดสัตว์ระหว่างประเทศ (World Organisation for Animal Health : OIE)

๑๗. มีการฟ้องคดีต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครอง หรือการร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเกี่ยวกับกฎหมายนี้ที่เรื่องและในประเด็นใด

- ไม่มี

๑๘. การใช้ระบบอนุญาต ระบบคณะกรรมการ ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ และโทษอาญาในกฎหมายนี้ (ถ้ามี) ยังมีความเหมาะสมอยู่หรือไม่ อย่างไร

- เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบอนุญาต การใช้ระบบใบอนุญาต ทำให้สามารถติดตามและควบคุมการเคลื่อนย้ายของสินค้าเกษตรได้ เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถตรวจสอบการติดเข้ามาของศัตรูพืช และสามารถควบคุม ป้องกัน และกำจัดได้อย่างทันทั่วถึง เพื่อไม่ก่อให้เกิดการแพร่ระบาดในวงกว้าง และเป็นประโยชน์ต่อการปกป้องสินค้าเกษตรภายในประเทศได้อีกทางหนึ่ง

- เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบคณะกรรมการ มีการใช้ระบบคณะกรรมการ โดยมีคณะกรรมการกักพืช ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ ให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรี ในการกำหนด ชื่อพืช ศัตรูพืช หรือพาหะเป็น สิ่งต้องห้ามหรือสิ่งกักกั้น และการกำหนดชื่อเชื้อพันธุ์พืชที่จะควบคุม การกำหนดพืชควบคุมและพืชควบคุม เฉพาะ กำหนดด่านตรวจพืชและสถานกักพืช และให้คำแนะนำแก่อธิบดีกรมวิชาการเกษตรในการกำหนด กิจการที่สามารถนำเข้าหรือนำผ่านซึ่งสิ่งต้องห้าม และการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการนำเข้า หรือนำผ่านซึ่งสิ่งต้องห้าม หรือสิ่งกักกั้น การกำหนดค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบศัตรูพืชและกำจัดศัตรูพืช การขอใบรับรองสุขอนามัยพืช หรือใบรับรองสุขอนามัยพืชสำหรับการส่งออก การกำหนดค่าใช้จ่ายในการ ตรวจสอบพืชควบคุมที่จะส่งออกไปนอกประเทศ และกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขอและการ ออกใบรับรองสุขอนามัย ตลอดจนให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวงตามพระราชบัญญัตินี้

- เหตุผลความจำเป็นในการกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลพินิจในการออกคำสั่งทางปกครองหรือ ดำเนินกิจการทางปกครอง เพื่อควบคุมการเคลื่อนย้ายสินค้าเกษตร หรือเพื่อป้องกันการระบาดของศัตรูพืช จากต่างประเทศมิให้เข้ามาแพร่ระบาดในประเทศ หรือจากในประเทศมิให้แพร่ระบาดออกไปนอกประเทศ จึงมีความจำเป็นในการกำหนดให้คณะกรรมการ มีอำนาจในการกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการหรือเงื่อนไขสำหรับ การนำเข้า-ส่งออกซึ่งสินค้าเกษตร หรือมีความจำเป็นในการให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีดุลพินิจในการ กำหนด หลักเกณฑ์ วิธีการในการตรวจสอบศัตรูพืช หรือควบคุมการเคลื่อนย้ายพืช เนื่องจากต้องใช้ผู้มีความรู้ ความสามารถเฉพาะด้าน

- เหตุผลความจำเป็นในการกำหนดโทษอาญา มาตรการลงโทษทางอาญาแก่ผู้กระทำความผิดตาม พระราชบัญญัติฉบับนี้ เป็นลักษณะป้องกันและปราบปราม เพื่อยับยั้งผู้กระทำความผิด หรือป้องกันมิให้เกิด การกระทำความผิด ซึ่งมาตรการดังกล่าวมีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากที่สุด

ส่วนที่ ๔

ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

๑๙. การรับฟังความคิดเห็น

ได้รับฟังความคิดเห็นโดยถูกต้องตามข้อ ๕ และข้อ ๖ ของแนวทางการประเมินผลสัมฤทธิ์ของ กฎหมายแล้ว

ได้รับฟังความคิดเห็นโดยวิธีอื่นนอกจากผ่านระบบกลาง (หากมี โดยระบุทุกวิธี)

- ส่งลิงค์แบบฟอร์มออนไลน์ (Google Form) ผ่านแอปพลิเคชันไลน์ ให้แก่ ผู้เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ และเอกชน

ผู้เกี่ยวข้องให้ความเห็นเกี่ยวกับกฎหมายนี้หรือผลกระทบของกฎหมายนี้อย่างไร

- กรมวิชาการเกษตร โดยสำนักควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร ได้ดำเนินการรับฟังความคิดเห็นผ่านแบบรับฟังความคิดเห็นเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ของพระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. ๒๕๐๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติกักพืช (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๒ และพระราชบัญญัติกักพืช (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๑ ผ่านแบบฟอร์มออนไลน์ (Google Form) ผ่านเว็บไซต์ของกรมวิชาการเกษตร www.doa.go.th โดยใช้ระยะเวลาในการรับฟังฯ ตั้งแต่วันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๔ ถึงวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๔ เป็นจำนวนรวม ๔๕ วัน ซึ่งมีผู้แสดงความคิดเห็นทั้งภาครัฐและภาคเอกชน จำนวน ๗๐ ราย (หน่วยงานภาครัฐ ๖๒ ราย คิดเป็นร้อยละ ๘๘.๖ และภาคเอกชน ๘ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๔) โดยผลการรับฟังความคิดเห็น พบว่าผู้ตอบแบบสำรวจเป็นเพศชาย จำนวน ๓๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๓ เป็นเพศหญิง จำนวน ๓๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๗ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน ๓๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๑ ระดับปริญญาตรี จำนวน ๓๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๗ และต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน ๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๑ และผู้ตอบแบบรับฟังความคิดเห็นส่วนใหญ่เห็นว่า สมควรมี “พระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. ๒๕๐๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติกักพืช (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๒ และพระราชบัญญัติกักพืช (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๑”

๒๐. ได้นำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายของกฎหมายฉบับนี้ (ถ้ามี) มาประกอบการพิจารณาด้วยแล้วหรือไม่

- กฎหมายดังกล่าวยังไม่มีการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบ

๒๑. หน่วยงานได้

๒๑.๑ ออกกฎหรือดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ เพื่อที่ประชาชนจะสามารถปฏิบัติตามกฎหมายหรือได้รับสิทธิประโยชน์จากกฎหมายหรือไม่ อย่างไร

- ได้ดำเนินการออกกฎกระทรวง ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และประกาศกรมวิชาการเกษตร ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย และได้นำลงประกาศในราชกิจจานุเบกษาทุกฉบับ รวมถึงดำเนินการเผยแพร่ผ่านช่องทางต่างๆ ของส่วนราชการด้วย

๒๑.๒ ดำเนินการอื่นเพื่อปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายหรือไม่ อย่างไร

- สร้างการรับรู้ทางกฎหมาย ให้แก่ พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือประชาชนที่เกี่ยวข้องและหน่วยงานของรัฐ เช่น

๑. ผลิตสื่อ และจัดทำโปสเตอร์การนำเข้า หรือการส่งออกสินค้าเกษตร เพื่อประชาสัมพันธ์การนำเข้า-ส่งออกสินค้าเกษตรที่อยู่ภายใต้กฎหมายดังกล่าว

๒. เผยแพร่ กฎ ระเบียบ ประกาศ และข้อมูลข่าวสาร ในเว็บไซต์กรมวิชาการเกษตร ที่ลิงค์ <https://www.doa.go.th/th/> และเว็บไซต์สำนักควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร ที่ลิงค์ <https://www.doa.go.th/ard/>

๓. เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในแอปพลิเคชันเฟซบุ๊ก และแอปพลิเคชันไลน์

๔. จัดทำบทความทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายดังกล่าว เผยแพร่ทางวารสารที่เกี่ยวข้อง

๒๒. ผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

๒๒.๑ กฎหมายนี้มีการบังคับใช้หรือไม่ อย่างไร

- มีการบังคับใช้ โดยออกกฎหมายลำดับรองตามลำดับ เช่น กฎกระทรวง ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประกาศกรมวิชาการเกษตร เพื่อบังคับใช้ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติฯ

๒๒.๒ หากมีการบังคับใช้ เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ อย่างไร

- การบังคับใช้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมาย
- พระราชบัญญัติกักพืชฯ ได้ปรับปรุง และแก้ไขให้สอดคล้องกับมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืชระหว่างประเทศ เพื่อป้องกันไม่ให้ศัตรูพืชจากต่างประเทศแพร่ระบาดเข้ามาในประเทศ และไม่ให้เกิดศัตรูพืชในประเทศแพร่ระบาดออกไปนอกประเทศ อันมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตหรือประกอบอาชีพเพื่อประโยชน์ของประชาชน

๒๒.๓ ประชาชนมีภาระหรือรัฐมีต้นทุนที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร

- ประชาชนมีภาระ ต้องปฏิบัติตาม หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนด ซึ่งอาจจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล เพื่อให้การบังคับใช้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกฎหมาย
- หน่วยงานของรัฐมีภาระและต้นทุน เช่น การตรวจสอบในห้องปฏิบัติการ การจัดอบรม การออกบัตรพนักงานเจ้าหน้าที่ ตลอดจนการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ และประชาชนผู้มารับบริการ เป็นต้น

๒๒.๔ เกิดผลที่ไม่ได้คาดคิดหรือไม่พึงประสงค์หรือไม่

- ไม่มี

๒๓. กฎหมายนี้คุ้มค่าหรือได้สัดส่วนเมื่อเทียบประโยชน์ที่ได้รับกับภาระของประชาชนและทรัพยากรที่ใช้ในการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายหรือไม่ อย่างไร

- คุ้มค่า เพราะเป็นการปกป้องความมั่นคงทางชีวภาพและป้องกันไม่ให้ศัตรูพืชในประเทศแพร่ระบาดออกไปยังต่างประเทศ หรือป้องกันไม่ให้ศัตรูพืชจากต่างประเทศแพร่ระบาดเข้ามาในประเทศ และเป็นการดำเนินการตามกฎหมาย เพื่อให้สอดคล้องกับอนุสัญญาการอารักขาพืชระหว่างประเทศและมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืชที่เกี่ยวข้อง

๒๔. สมควรยกเลิก แก้ไข ปรับปรุงกฎหมายหรือกฎหรือไม่ อย่างไร

- สมควรมีพระราชบัญญัติกักพืชฯ เนื่องจากเป็นกฎหมายที่สอดคล้องกับพันธกรณีและอนุสัญญาระหว่างประเทศ ได้แก่ อนุสัญญาว่าด้วยการอารักขาพืชระหว่างประเทศ และความตกลงว่าด้วยมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช
- กรมวิชาการเกษตรได้พิจารณาปรับปรุง และยกร่างพระราชบัญญัติกักพืช (ฉบับที่..) พ.ศ. เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืชระหว่างประเทศ ภายใต้อนุสัญญาว่าด้วยการอารักขาพืชระหว่างประเทศ โดยร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้เสนอตามขั้นตอนการเสนอร่างกฎหมายในการประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ แต่เนื่องจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ขอถอนวาระร่างพระราชบัญญัติกักพืช (ฉบับที่..) พ.ศ. เพื่อทบทวน และปัจจุบันกรมวิชาการเกษตรอยู่ระหว่างพิจารณายืนยันร่างพระราชบัญญัติกักพืช (ฉบับที่..) พ.ศ. เพื่อเสนอกระทรวงเกษตรและสหกรณ์พิจารณาเสนอตามขั้นตอนของกฎหมายต่อไป

๒๕. สมควรดำเนินการอื่นเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย หรือมีข้อเสนออื่นหรือไม่ อย่างไร

- ปัจจุบันประเทศไทยพึ่งพาการส่งออกสินค้าต่างๆ โดยเฉพาะสินค้าเกษตรเป็นสินค้าที่เสียหายง่าย มีอายุ และเวลาที่ต้องการใช้งานค่อนข้างจำกัด ต้องการความรวดเร็วในการ ตรวจวินิจฉัย ตรวจสอบ จำเป็นต้องอาศัยเทคโนโลยีเข้าช่วยให้ทันยุคสมัย เพื่อให้สินค้าถึงปลายทางทันเวลา

- สมควรเพิ่มบทกำหนดโทษในทางแพ่ง เนื่องจากกรณีมีศัตรูพืชที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายติดเข้ามาแพร่ระบาดในประเทศ ต้องใช้งบประมาณจำนวนมากในการควบคุม
- เพิ่มมาตรการลงโทษ เช่น การพักใช้ ระบุใบ หรือเพิกถอนใบอนุญาต เนื่องจากพระราชบัญญัติกักพืชฯ ที่ใช้บังคับในปัจจุบันไม่ได้กำหนดไว้

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อมูลที่ปรากฏในรายงานนี้เป็นข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบและวิเคราะห์อย่างถี่ถ้วนแล้ว

ลงชื่อ

(นายภัสชญภณ หมื่นแจ้ง)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมวิชาการเกษตร

๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๖

หน่วยงานผู้รับผิดชอบ สำนักควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร กรมวิชาการเกษตร

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ กลุ่มวิชาการ สำนักควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร

โทร. ๐ ๒๙๔๐ ๖๖๗๐ ต่อ ๑๒๕ - ๑๒๘

อีเมล technical_ard@hotmail.co.th